

Smittspårning av covid-19 inom kommunal hälso-och sjukvård och omsorg

---

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)[Bakgrund](#)[Ansvarsfördelning](#)[Provtagning vid smittspårning](#)[Tabell 1 – Provtagning vid smittspårning](#)[Hantering av prover](#)[Tabell 2 Provtagningshantering](#)[Ordination vid provtagning](#)[Jourtid](#)[Ordlista](#)[Referenser](#)[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Detta dokument avser förtydliga aktuella rutiner för smittspårning av covid 19 inom vård och omsorg. Dessa riktlinjer avser både patienter och vårdnära personal och syftar till att kartlägga och begränsa smittspridning.

Bakgrund

Covid 19 är enligt Folkhälsomyndigheten från 2022-04-01 omklassificerad från en allmän- och samhällsfarlig sjukdom till en anmälningspliktig sjukdom som är smittspårningspliktig i vissa miljöer, såsom i hälso- och sjukvård samt i vissa omsorgsverksamheter där det finns personer med en hög risk att bli allvarligt sjuka av covid 19.

Smittspårning styrs av [Smittskyddslagen](#), [Folkhälsomyndighetens rekommendationer](#) och regionala rutinerna [Smittspårning av covid-19 i Region Halland](#) och [Smittspårning covid-19. Handläggning av personal- och patientfall i regional hälso- och sjukvård](#). Smitta handläggs enligt rutin [Coronaviruset SARS-CoV-2, covid 19. Handläggning av misstänkta och bekräftade fall i ordinärt boende inom kommunal vård och omsorg / Coronaviruset SARS-CoV-2, covid 19. Handläggning av misstänkta och bekräftade fall på särskilt boende inom kommunal vård och omsorg](#).

Den som testas positiv i covid 19 benämns i smittspårning som index. Indexfallets nära kontakter kartläggs från 48 timmar innan symtomdebut eller provtagningsdatum. De som haft laboratorieverifierad covid 19 inom de senaste 3 månaderna undantas som regel från smittspårningsåtgärder. I de flesta fall där smittspårning krävs inom kommunal hälso- och sjukvård och omsorg sker smittspårningen enligt beskrivning i denna rutin i nära samarbete mellan kommun och närsjukvård (ej folktandvården).

Fr.o.m. 230109 analyseras alltid även Influensa A och Influensa B i samband med covid-19-analys. Positiva Influensaprovsvär som läggs upp med Pandemimottagningen som vårdgivare meddelas av Pandemimottagningen till samordnande kommunsjuksköterska som vid behov säkerställer att provsvaret hanteras av behandlade läkare på vårdcentral (läkaren får annars inte vetskap om svaret).

Ansvarsfördelning

Oavsett var indexfallets prov tagits kan Pandemimottagningens smittspårningsenhet vara behjälplig med smittspårningen avseende covid 19 för berörd verksamhet inom kommunal vård och omsorg. Verksamheten där smittan upptäcks kontaktar Pandemimottagningen via telefon 010-476 19 13 (TeleQ, välj val 3) för råd och bedömning om vilka åtgärder som ska utföras i verksamheten. Detta kan ske av t.ex. enhetschef eller annan utsedd person.

Ansvarig vårdcentral är den geografiskt ansvariga vårdcentralen (se [Samhällsmedicinskt ansvar - Vårdgivare \(regionhalland.se\)](https://regionhalland.se)), undantaget är SÄBO där vårdcentralen med det särskilda uppdraget är ansvarig vårdcentral. För geografiskt spridda arbetsgrupper som i hemtjänst och hemsjukvård gäller att utifrån var de flesta brukarna (som ingår i smittspårningen) bor, ansvarar den geografiskt ansvariga vårdcentralen.

För smittspårning som utförs av verksamheten utan kontakt med Pandemimottagningen ansvarar den geografiskt ansvariga vårdcentralen eller för SÄBO vårdcentralen med det särskilda uppdraget, oavsett var indexfallets prov tagits. Vårdcentralen får då utse en behandlande läkare som ansvarar för smittspårningen. Behandlande läkare kan kontakta Pandemimottagningen för hjälp med smittspårningen.

Under jourtid är läkare på Hallandsjouren AB ansvarig. Kontakt med dem fås via Region Hallands växel 035-131000.

Pandemimottagningen smittspårningsenhet:

- Är behjälplig med smittspårning när information om indexfall samt kartläggning av exponerade kontakter är gjord av berörd enhetschef inom kommunal vård och omsorg (eller för smittspårningen utsedd kontaktperson).
- Kontaktar och bedömer de personer som verksamheten lämnar över t.ex. för att verksamheten ej själva kan nå eller bedöma om dessa skall ingå i smittspårningen.
- Kontaktar ansvarig sjuksköterska i kommunen om sådan finns för fallet.
- Ordinerar provtagning i smittspårningssyfte och lägger upp remisser för denna provtagning på vårdgivare PANLÄK med provkod COVKOM
- Skickar lista med ordinerade prover till aktuell vårdcentral via VAS meddelande för utskrift av etiketter.
- Initierar ny smittspårning runt nya indexfall.
- Bevakar smittspårningsprovsvär och ringer ut dessa, minst 1 gång per dag vardagar.
- Hjälper till med frågor och bedömningar angående smittspårningen.
- Ansvarar för SmiNet-anmälan på de fall där det skall göras (gäller prover där PANLÄK är vårdgivare).
- Pandemimottagningens läkare är ansvarig läkare för bedömning av smittspårning vid fall som ej är bekräftade med PCR test.
- Bedömer om utbrott i verksamheten föreligger.
- Upprättar i samråd med Vårdhygien individuella åtgärdsplaner vid utbrott.

- Säkerställa att verksamheten kontaktar MAS vid utbrott.

Ansvarig vårdcentral:

- Skriver ut etiketter på ordinerade prover enligt lista skickad från Pandemimottagningen via VAS meddelande (gula kuvertet) på de personer vars etiketter behöver skrivas ut.
- Lämnar ut etiketter och material för provtagning.
- Provtar brukare som inte är inskrivna i hemsjukvården och ej kan ta sig till vårdcentralen (geografisk ansvarig vårdcentral).
- Planerar hembesök eller beställer enstaka hembesök av hemsjukvården om personen inte kan uppsöka vården enligt [Överenskommelse om hemsjukvården i Halland 2021-2028](#).

Enhetschef (eller annan utsedd person) för SÄBO, hemtjänst, hemsjukvård, gruppbostad, personlig assistans, LSS, dagverksamheter:

- Kontaktar Pandemimottagningen på TeleQ 010-476 19 13 (välj val 3) vid behov av råd och bedömning angående smittspårningen.
- Kartlägger index nära kontakter i vården.
- Kontaktar fallets anslutna chefer med personal och/eller brukare inom vård och omsorg (t. ex om separat chefskap finns för natt, dagverksamhet, larmpatrull, hemsjukvård, hemtjänstgrupp, mm) och informera om smitta.
- Vidare handläggning görs vid behov tillsammans med Pandemimottagningen. Kontaktar MAS vid utbrott.

Sjuksköterska inom kommunal vård- och omsorg (Kommunsjuksköterska):

- Ansvarar för provtagning av brukare på SÄBO samt brukare inskrivna inom hemsjukvården.
- Hämtar ut etiketter och eventuellt provtagningsmaterial på vårdcentral inför provtagning. För att minimera fel bör pappersremisser om möjligt undvikas.
- Utför enstaka hembesök i situationer där personen inte kan uppsöka vården enligt [Överenskommelse om hemsjukvården i Halland 2021-2028](#).
- Tar kontakt med Hallandsjouren AB vid behov av bedömning under jourtid.

Personal inom kommunal vård och omsorg:

- Följa [Flödesschema för exponerad vård-och omsorgspersonal som testats för covid-19](#)
- Bevakar egna provsvar och meddela sitt svar till ansvarig chef omgående.

Hallandsjouren AB:

- Se [jourtid](#).

Provtagning vid smittspårning

För provtagning i smittspårning inom kommunal vård och omsorg gäller samma rutiner som för regional hälso- och sjukvård. Provtagning sker enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och rutin [Smittspårning covid-19, Handläggning av personal- och patientfall i regional hälso- och sjukvård](#). I första hand används PCR-provtagningen.

För personal, se flödesschema: [Provtagning av vård- och omsorgspersonal som utsatts för covid-19](#)

Självprovtagning sker enligt [Självprovtagning covid-19 i Halland](#). Självprovtagningsskit går att beställa till verksamheten med hjälp av RGS Logistik som under vardagar kan ombesörja utkörning. De nås via Region Hallands växel 035-131000.

Tabell 1 – Provtagning vid smittspårning

Vem skall provtas?	Arbetsgång vid smittspårning (oavsett var index' prov togs)	Vem/var utförs provtagning av närkontakterna?
BRUKARE med hemtjänst, gruppboende/LSS/personlig assistans, daglig verksamhet eller dagomsorg utan hemsjukvård	Enhetschef kontaktas. Enhetschef eller utsedd kontaktperson för smittspårningen kontaktar Pandemimottagningen som då blir smittspårningsansvarig.	Brukare provtas med självprovtagningsskit, annars via geografisk ansvarig vårdcentral för de utan mobilt bank-id. I situationer där brukaren inte kan uppsöka vården kan vårdcentralen göra hembesök eller begära enstaka hembesök av hemsjukvården enligt överenskommelsen .
BRUKARE med hemsjukvård (inkl. LSS)		Kommunköterska provtar brukare.
BRUKARE inom SÄBO		Kommunköterska provtar brukare.
BRUKARE inom korttidsboende / Läkarmedverkan		Kommunköterska provtar brukare.
PERSONAL (kan ske vid utbrott i samråd med Pandemimottagningen)		Personalprovtagning sker med självprovtagningsskit eller valfri vårdcentral, annars via geografisk ansvarig vårdcentral för de utan mobilt bank-id. Personal rapporterar sitt provsvar till enhetschefen.

Provtagning kan avstås om inte provsvaret spelar roll för den enskildes omhändertagande eller skulle innebära vårdhygieniska åtgärder inom verksamheten.

Hantering av prover

För att underlätta analys på mikrobiologen vid oplanerad provtagning gäller:
(se även rutin [Oplanerad provtagning kommunal äldrevård/hemsjukvård och verksamheter som ej har VAS](#)):

1. Fullständigt namn och personnummer på rör och remiss. Om remissen går via VAS ska remissen sändas. **Osända remisser fördröjer provsvaret.** Använd funktionen "Annan provtagare".
2. Ange klinisk uppgift enligt tabell 2.
3. Sätt proverna i ett provställ, i samma ordning som remisserna ligger. Trä en plastpåse över provstället och förslut. Använd transporthylsor.
Kontrollera att alla lock är ordentligt åtskruvade.
4. Sätt personalprover för sig och boende för sig i provstället.

Tabell 2 Provtagningshantering

Kategori	Provkod	Klinik/ Remitterande inrättning	Vårdgivare/ Remitterande läkare	Klinisk uppgift
Symtomprov (eller misstänkt Influenza /kända fall i omgivningen)	COVPAT	Ansvarig vårdcentral Jourtid: Hallandsjouren Korttidsboende: LäHH + kommun (används för Läkarmedverkan Hemsjukvård)	Behandlande läkare (ange dennes kod ex. abc123)	Symtom + kommun, namn på verksamheten där brukaren finns vid provtagningen och ansvarig vårdcentral (ex. Symtomprov Halmstad, ABCHemtjänst, MinVC)
Smittspårningsprov inom kommunal vård och omsorg	COVKOM	Pandemi mottagningen	PANLÄK	Smittspårning + av Pandemimottagningen angett indexnummer

Ordination vid provtagning

Vid symtomprov som kräver medicinsk bedömning är behandlande läkare ansvarig för att ordinera provet. Detta är patientansvarig läkare om personen är inskriven inom hemsjukvård eller SÄBO, behandlande läkare på vårdcentralen där personen är listad för dem utan hemsjukvård och på jourtid Hallandsjouren AB.

För rutinmässiga symtom enl. tabell 2 eller screeningprover på PANLÄK krävs inte läkarordination i enskilt fall, utan provtagning sker enligt rutinen efter bedömning av ansvarig läkare, MAS, kommunsköterska eller smittspårningsansvarig.

För smittspårningsprover (COVKOM) ansvarar Pandemimottagningen för ordination. Om provsvar visar positivt på Influenza (A eller B eller båda) meddelar pandemimottagningen provsvaret till ansvarig kommunsköterska som tar kontakt med ansvarig behandlade läkare.

Jourtid

Hallandsjouren AB är behjälplig med medicinska bedömningar och rådgivning på jourtid. De har det medicinska ansvaret under denna tid och får ses som närsjukvårdens förlängda arm. Under jourtid är Hallandsjouren AB "behandlande läkare" enligt detta dokument.

Vid symtom hos boende gäller att personal använder rekommenderad skyddsutrustning tills provtagning gjorts och negativt provsvar erhållits. Vid symtom hos personal stannar vederbörande hemma och informerar sin chef.

- **Provtagning:** Då patienter får symtom på jourtid som kräver medicinsk bedömning där man misstänker covid-19 kontaktas Hallandsjouren AB för ordination av provtagning. Pappersremisser kan behöva användas då etiketter inte går att få utskrivna under jourtid. Följ för övrigt nedan stycka om [Hantering av prover](#) respektive rutin [Oplanerad provtagning kommunal äldre/vård/hemsjukvård och verksamheter som ej har VAS](#).
  - Inom SÄBO, korttidsboende, gruppboende och för patienter med hemsjukvård sker det på samma sätt som under vardagstid att kommunsköterska tar prover på brukarna.
  - För brukare med hemtjänst men utan hemsjukvård finns i nästan alla kommuner tillgång till Kvälls-och-helgmottagningar som efter överenskommelse/tidsbokning kan vara tillgängliga för provtagning om brukaren inte kan använda självprovtagningen. Hallandsjouren AB kan kontaktas för information.
  - Provtagning av personal rekommenderas bara i undantagsfall och då i samråd med Pandemimottagningen (provtagningsindikation under referenser)
- **Provsvaer:** På helgerna ringer Hallandsjouren AB ut de positiva covid19-svaren för alla prover tagna via ansvarig vårdcentral och inom kommunerna (dock ej Pandemimottagningens prover). De negativa svaren finns i patientens journal och kan ses via NPÖ när de analyserats. Vid behov kan Hallandsjouren AB kontaktas för besked på specifika prover.
- **Transporter:** Vid behov av provpinnar tas kontakt med RGS/"jourtelefon logistik" som under vardagar kan ombesörja utkörning. De nås via Region Hallands växel, 035-131000. Under jourtid (långhelger) kan de efter överenskommelse ställa upp med transporter av tex provrör till mikrobiologen för analys.
- **Smittspårning**
  - Smittspårning skall ske utan dröjsmål, det är därför viktigt att starta upp kartläggning och provtagning även jourtid om möjligt.
  - När smittspårning i hemsjukvården, på SÄBO och på gruppboende redan startats fortsätter provtagning enligt rutin. Hallandsjouren AB kontaktas vid behov av medicinska bedömningar.
  - När smittspårning inom hemtjänsten redan startats fortsätter prover tas enligt rutin uppgjord plan.
  - Vid positiva prover från personal/brukare som upptäckts i smittspårningen startas omgående ny smittspårning enligt denna rutin.

Ordlista

Antigentest	Även kallat "snabbtest". Provet analyseras direkt efter provtagning. Påvisning av eventuell SARS-CoV-2 sker då inte med PCR-teknik utan en annan metod som ger något lägre säkerhet i provsvaret.
PCR-provtagning	Prover som analyseras med PCR-metodik. Används för COVPAT och COVKOM. OBS! "snabb-PCR"/COVXA, som även analyserar RS-virus, ska inte används för smittspårning.
Utbrott	Om minst två personer (patienter/brukare eller personal) med möjligt samband är smittade på enheten inom 1 vecka föreligger ett utbrott.

Referenser

[Personal inom vård och omsorg — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

[Covid-19 PCR-provtagning inom Region Halland](#)

[Riktlinjer för kommunal vård och omsorg avseende covid-19.](#)

[Samhällsmedicinskt ansvar](#), med geografisk uppdelning.

[Smittskyddslagen](#) (3 kap. 4 § SmL 2004:168)

[Handläggning av misstänkta och bekräftade fall, regionövergripande riktlinje](#)

[Uppdragsbeskrivning för vårdval i närsjukvården Region Halland 2021](#)

[Provtagningsindikation för påvisning av pågående covid-19 - FHM](#)

Uppdaterat från föregående version

2023-02-16 Redaktionell ändring, förtydligat i titeln till att smittspårningen avser covid-19

2023-02-15 Uppdaterat dokumentet enligt förändrad provtagningsindikation för personal från FoHM. Screeningdelen har tagits bort.

Dokumentet har bytt namn, ersätter *Screening samt smittspårning inom kommunal hälso- och sjukvård och omsorg*.

Tidigare versionsuppdateringar

2022-05-20: Förändrat screeningprogram samt förändring & förtydligande av ansvarsfördelning och provhantering samt uppdaterade länkar & tabeller.

2022-03-27: Generell textbearbetning i hela dokumentet. Förtydligat innehåll under några rubriker såsom ansvarsfördelning och provtagning.

Som bilaga lagt till länk till mallen för *övertag kommunal smittspårning till pandemimottagningen*.

2022-02-24 Omarbetad rutin, tydliggjort Pandemimottagningens arbete.

Korrigerat tabeller, tagit bort mallar som ej behövs i och med att Pandemimottagningen tar över ansvar från VC.